

„שולחן עגול“ בשאלות משק הבקר

שאלה 4. — איזה ויטמינים מוסיפים באופן מיוחד?

ת. — אף לא אחד (8); ויטמין א' ושי-מרים (1); ויטמין א' וד' (1).

שאלה 5. — איזה מינרלים מוסיפים? ת. — לא כלום (2); קמח-עצמות (2); יסודות קורט (3); אבקות מסחריות מעורבות (4).

שאלה 6. — מה עושים בקולוסטרום הנותר?

ת. — אין משתמשים בו (4); מגמיעים בו עגלות אחרות (4); אוגרים (2).

שאלה 7. — כיצד נלחמים במחלות השל-שול?

ת. — את התאים הניידים מעבירים למ-קום חדש בכל שבוע (1); הקפדה על נקיון וריפוד נקי ויבש (3); אוורור טוב (1); צמצום המזון והחלב (5); הגשת תכשירים אנטיביוטיים (2); תרופות סלפה (2); הזר-קת פניצילין (1); שימוש בבקטרין (1).

רובם של המשתתפים משאירים את העג-לה ליד האם ליום-יומיים הראשונים; ואח"כ מגמיעים במשך 10—20 בחלב האם. אחדים משתמשים בדליי-הגמעה מצויידים בפטמות גומי.

כל המשתתפים בדיון זה הנם בוקרים מנוסים ונתפרסמו בהצלחותיהם בהנהלת משקי-הבקר שלהם; רובם ככולם הטעימו שהפחת בדור הצעיר הוא כמעט אפסי, וכל אחד זקף זאת לזכות שיטתו. מהתשובות ברור למדי שהשיטות שונות למדי ואפשר אף לציין כקיצוניות לכאן ולכאן. ואם בכל זאת כל אחד גאה על הישגיו ומאמין ביעילות שיטתו, הרי יש להסיק מכאן שלא „דקדוקי עניות“ לגבי שיטה זו או אחרת קובעות את סוד ההצלחה אלא אופן הביצוע של הדברים, כלומר — עינו הפקוחה של המטפל לגבי כל מה שמתרחש בדיר העגלות ותשומת-לב

בעתון הבוקרים „הוארד'ס דיירימן“ מת-פרסמים בזמן האחרון דיונים בצורת „שולחן עגול“ של בוקרים ותיקים ממדינות שונות שבארצות-הברית בשאלות ענף הרפת.

עד עתה פורסמו (החל מאוקטובר 1954) הדיונים על הנושאים: גידול עגלות, הזנת פרות, פסילת פרות (בירור), דישון הגידור-לים, המספוא הגס במנה, סידור בנין הרפת, חווה שותפות בין אב לבן במשק חקלאי.

מובן שאין תנאי ארצות הברית דומים לאלה שבארצנו, אולם יש ענין בדברי בוק-רים מנוסים דהתם, ונביא כאן בצורה תמציי-תית את הסיכומים על נושאים אחרים.

בדיון על הנושא „גידול עגלות“ השתתפו 10 בוקרים מפינות שונות שבאמריקה; היו ביניהם בעלי משקים משפחתיים וכן השתתף מנהל של משק חלב בקליפורניה המטפל בעדר בן 1200 פרות.

להן ניתנות השאלות שהוצגו למשתתפים בשולחן העגול וליד כל שאלה באה התשובה בצורה מסוכמת. המספרים בסוגריים שבתשו-בות מציינים את מספר הדעות ביחס לתשובה מסוימת.

שאלה 1. — כמה זמן מקבלות העגלות חלב מלא?

ת. — עשרה עד 90 יום, ובממוצע לכל התשובות — כחמישה שבועות.

שאלה 2. — מתי מתחילות העגלות לאכול תערובת?

ת. — בגיל של שבוע. שלושה מבין המשתתפים הודיעו שהתחילו בהלעטת מזון מרוכז מוקדם יותר.

שאלה 3. — האם מגישים תכשירים אנטי-ביוטיים לעגלות?

ת. — לא השתמשו אף פעם (5); הש-תמש ולא ראה תועלת בכך (1); נמנע שלשול בעזרת התכשירים (3).

משך כל השנה, מספק את השחת לחלקות המרעה והבהמות אוכלות כרצונן, משך כל שעות המרעה. אותו בוקר הוסיף שבעונת המרעה הטוב ביותר אוכלות הפרות כ־7 ק"ג שחת (לראש וליום) ובתקופת הרעייה הבלתי נוחה (כשהמרעה לח מדי, או יבש מאוד וכן בעונה הקרה) צורכת כל פרה כ־13 ק"ג שחת. הפרות שבעדר זה מקבלות כ־60% מתצרכתן השנתית במרעה ובשחת ובני־הבקר כ־80–90 אחוזים. גודל המנה היומית לראש פרה בשאר המשקים נע בין 6 ל־10 ק"ג שחת ומנת התחמיץ נעה בין 13 ק"ג ל־18 ק"ג; המנה המכסימלית בתחמיץ מגיעה במשק אחד ל־27 ק"ג. מובן מאליו שברוב המקרים המנה המוגדלת בתחמיץ גררה צמיח צומ מנת השחת, אבל אחד מסר גם על מקרה הפוך: עם עליים הצריכה בתחמיץ עלתה גם דרישת הבהמות לשחת.

שאלה 4. — באיזו צורה מוגשת השחת?
ת. — רובם נזדמן להם להאביס שחת לכל צורותיה: קצוצה, בחבילות כבושות ומהגדיש, לא היתה דעה אחידה מה עדיף וכל אחד נוהג בהתאם לנוחיות בביצוע העבודה, וכן מכרעות במקרים מסויימים אפשרויות ההחסנה במבנים הקיימים. אלה שמעדיפים שחת קצוצה טענו שהפרות אוכלות אותה במצב זה ביתר רצון (עד גמירא), ואם נותר משהו הרי זה משמש ריפוד נוח.

שאלה 5. — שיטת ייבוש השחת — מהי?
ת. — רובם משתמשים במיתקן מיוחד לייבוש סופי של השחת במיתקן, יותר נכון, בעליית הגג של הרפת. לפי שיטה זו מקמיים את המספוא הקצור בשדה עד שכמות המים שבו יורדת ל־35%–40% (כשכל העלים עודם שמורים על הגבעולים) ואחרי זה מקצצים ומובילים למתבן, שם מייבשים עד הסוף באמצעות ונטילטור המזרים אויר יבש לתוך שכבות המספוא הקצוץ. רובם הביעו שביעת רצון רבה משיטה זו של ייבוש, ורק שלושה מבין המשתתפים מסרו שהם טרם

מיוחדת לכל עגלה ועגלה. והדברים ידועים לנו למדי גם מנסיוננו בארץ.

בשולחן העגול על „המספוא הגס במנה" השתתפו תשעה בוקרים, רובם בעלי עדרים משפחתיים (25–50 פרות) ואחד מהם מנהל משק חלב עם 700 פרות.

השאלות ותשובות בדיון זה מסתכמות כדלקמן:

שאלה 1. — מהו, לדעתך, המספוא הגס הטוב ביותר לפרות חלב?

ת. — מרעה צעיר ומטופח יפה ושחת ותחמיץ, שהוכנו ממספוא ירוק (גם מעשביית המרעה) כשהוא בשלב טעימותו המכסימלית. רובם החשיבו את שחת האספסת שיובשה במתבן.

שאלה 2. — מהי תערובת הגידולים המוצלחת ביותר בשחת ובתחמיץ?

ת. — תערובת העשבים והקטניות המשמשות למרעה מנוצלת על הרוב גם להכנת שחת; אחדים משתמשים במספוא ירוק זה גם להכנת תחמיץ, אבל רובם הביעו את דעתם שהבקר נהנה יותר מתחמיץ תירס. אחד המשתתפים ממדינת פלורידה מסר שאין הוא נזקק עוד במשקו לתחמיץ לאחר שהוא הצליח לארגן במשקו את רעיית העדר בכל ימות השנה.

שאלה 3. — כמה פעמים ביום מאביסים שחת ותחמיץ ומהי הכמות לכל ראש?

ת. — רוב הנשאלים מסרו על שתי ארוחות ביממה, אבל שעות ההאבסה וההפסקות בין ארוחה לארוחה היו שונות מאד. כן גם הסדר בהגשת שחת ותחמיץ לא היה אחיד; אחדים הקדימו בשחת ואחרי כמה שעות הגישו תחמיץ, אחרים נהגו להיפך, ומתקבל רושם מהתשובות שהמכריע לגבי קביעת שעות הארוחות, ההפסקות ורציפות בין שחת ותחמיץ הוא ענין הנוחיות בארגון העבודה בכללותה. אחד המשתתפים מסר שהוא מאביס שחת ב־4 ארוחות ליום והתחמיץ רק פעמיים. הבוקר מפלורידה, הרועה את עדרו

- התקינו את הסידורים הנ"ל ומייבשים כרגיל בשדה.
- שאלה 6. — מהי התערובת של המזון המרוכז כשבמשק מצויה שחת משובחת?
- ת. — רובם מסתפקים בתערובת המצטרפת מתירס, ש"ש, שעורה וסובין, והמעטים שמוסיפים גם כוסבות מצמצמים את מכסתה ל-10—15 אחוז לכל היותר. שלושה מבין המשתתפים קונים תערובת מסחרית מוכנה המכילה כ-14—16 אחוז חלבון כללי.
- שאלה 7. — כיצד משנים את התערובת כשהשחת היא מטיב גרוע?
- ת. — אחדים מגדילים את מנת המזון המרוכז, אולם אינם מעשירים אותה בחלבון, כפי שעושים זאת שניים מהמשתתפים בדיון. שלושה בוקרים אמרו שהם משתדלים להשיב יחד את השחת ולחבבה על הבהמות ע"י הרספת מולססה ושלושה אחרים טענו, שאין הם צריכים לדאוג לשינוי צירוף התערובת, כיון שהשחת שלהם היא תמיד ממין משובחת.
- שאלה 8. — מתי מתחילים להגיש שחת לעגלות?
- ת. — רובם מתחילים להגיש את השחת לעגלה בשבוע הראשון לימי-חייה אבל מעירים שבנגיסה ממש מתחילות רוב העגלות רק בגיל של 3 שבועות בערך. אחדים ציינו שהם נוהרים מלהאביס בשבועות הראשונים לחיי העגלה שחת אספסת ומשתדלים לספק שחת מעורבת.
- שאלה 9. — מהו גיל העגלות כשמתחילים להאביסן תחמין?
- ת. — רובם — כשהעגלה היא בגיל של 6 חודשים ואחד מתחיל בהגשת התחמין לאחר שהעגלות התחילו כבר באכילת שחת כלומר — בגיל של 3—4 שבועות.
- בחוברת הבאה תימסר תמצית של "שול-חנות עגולים" נוספים.
- רוכז ע"י: א. י. ה.

הפרשת דיאלדרין בחלב

בשנים האחרונות התפרסם הדיאלדרין כחומר יעיל בהדרכת מזיקים. כידוע תכשיר זה הוא בעל ארסיות רבה והוא מהווה סכנה לבעלי-חיים ולבני-אדם. יקרה שמרססים גם גידולי-מספוא בתכשיר, ומשום כך נערכה חקירה באחת התחנות שבארה"ב אם הדיאלדרין עובר גם לחלב הפרות כשהן ניזונות במספוא שרוסס. החקירה הוכיחה שאמנם אצל ארבע פרות, שהואבסו בשחת שהוכנה משדה מרוסס, נתגלה הדיאלדרין בחלב. כמות הדיאלדרין שרוססה היתה מ-25 עד 50 גרם לדונם. הנסיון נמשך 54 ימים, ומנת השחת היומית לפרה היתה כ-9 ק"ג. תגובות החלב היומיות היו בגבולות 10 ק"ג בממוצע, וכמות הדיאלדרין שהופרשה לתוך החלב נעה בין 6.3 ל-12 מיליגרם. לפי הבדיקות שנעשו בשחת יצא ש-15 עד 31 אחוזים של הדיאלדרין שנמצאו בשחת עברו לתוך החלב.

בחקירות קודמות לזו הוכח שפרות שרוססו נגד קרציות בתכשירים שהכילו דיאלדרין הפרישו אותו לתוך החלב. ריסוס המספוא בשדה בוצע כשבוע ימים לפני הקציר.